

2026-05-18
Jämställdhetsmyndigheten
info@jamstalldhetsmyndigheten.se
Diarienummer: 26/00078

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
Kopia till ju.L5@regeringskansliet.se
Diarienummer Ju2026/00322

JÄMSTÄLLDHETSMYNDIGHETENS REMISSVAR PÅ BETÄNKANDET STRAFFANSVAR FÖR DELTAGANDE I OCH SAMRÖRE MED KRIMINELLA SAMMAN- SLUTNINGAR, SOU 2026:13

Övergripande synpunkter

Jämställdhetsmyndigheten tillstyrker utredningens förslag. Syftet att tidigt upptäcka kriminell verksamhet kan förväntas leda till tidigare interventioner och kan därför förväntas hindra viss allvarlig brottslighet. Förslagen kan därmed i viss mån verka brottspreventivt och möjliggöra insatser till stöd för personer som vill lämna en kriminell livsstil. Förslagen måste emellertid åtföljas av breda satsningar på brottsförebyggande insatser så att skola, socialtjänst, polis och andra aktörer har förutsättningar att fånga upp, förebygga och möjliggöra vägar bort från de kriminella miljöerna. Dessa insatser behöver genomföras med ett genomgående jämställdhets- och barnrättsperspektiv.

Synpunkter gällande människohandel

Vid exploatering för att begå brott är barn särskilt utsatta för att rekryteras och utnyttjas av kriminella nätverk för att begå grova våldsbrott och narkotikabrott.¹ Det framgår av människohandelsdirektivet (2011/36/EU) att barn är en av de mest utsatta grupper som utnyttjas av grova kriminella grupper, genom att rekryteras och användas för att begå brott.² Vid människohandel med barn krävs inte något otillbörligt medel för att barn ska anses ha utsatts för människohandel, utan det är tillräckligt att någon rekryterar, transporterar, överför, inhyser eller tar emot barnet i syfte att han eller hon ska exploateras.³

¹ Brottsförebyggande rådet Rapport 2023:13: Barn och unga i kriminella nätverk.

² 2024/1712 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1712 från den 13 juni 2024 om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer, sida 4 (14).

³ Brottsbalken 4 kap. 1 a §

Enligt människohandelsdirektivet har länder möjlighet att avstå från att lagföra och utdöma påföljder vid människohandel för brott som offer för människohandel tvingats utföra som en direkt följd av att de utsatts för människohandel.⁴ Det framgår även av Europarådets konvention om åtgärder mot människohandel.⁵ GRETA (Group of Experts on Action against Trafficking in Human Beings) som är övervakningsmekanism för konventionen uppmanar Sverige att identifiera offer som människohandel innan de döms för brott de begått som en följd av människohandel samt att tillfullo tillämpa bestämmelsen om straffrihet.⁶

Det är av avgörande betydelse att det som ovan anförts beaktas, både vid genomförandet av förslagen och av utövande aktörer vid implementeringen samt tillämpningen av de föreslagna bestämmelserna.

För Jämställdhetsmyndigheten

Lise Tamm
Generaldirektör

Anna Tingbäck
Chefsjurist

I ärendets slutliga handläggning har även juristen Amanda Hognert, utredaren Katarina Eman Risberg och den kvalificerade utredaren Catrin Sandman deltagit.

⁴ 2024/1712 Europaparlamentets och rådets direktiv (EU) 2024/1712 från den 13 juni 2024 om ändring av direktiv 2011/36/EU om förebyggande och bekämpande av människohandel och om skydd av dess offer, sida 4 (23).

⁵ Prop. 2009/10:152 Bilaga 05: Europarådets konvention om bekämpande av människohandel (CETS 197), Artikel 26 – Bestämmelse om straffrihet.

⁶ GRETA (2023)14: Evaluation Report Sweden. Third evaluation round Sweden, 8. Non-punishment provision (Article 26) s. 27–28